

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/34/2023
Identifikačné číslo spisu:	2722201338
Dátum vydania rozhodnutia:	20.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2722201338.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v spore žalobcu OIL JPM, s. r. o., Holíč, Hodonínska cesta, IČO: 31 644 945, zastúpeného advokátom JUDr. Máriom Arbetom, Holíč, Námestie sv. Martina 3A, proti žalovanému 1/ BALKONA INVEST, s.r.o., Bratislava, Drieňová 1J, IČO: 47 208 066, žalovanej 2/ V. N., nar. XX.XX.XXXX, Z., A., zastúpenej Advokátska kancelária Mišík, s. r. o., Bratislava, Zelinárska 4, IČO: 36 862 746, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 9Cb/13/2022, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. februára 2023 č. k. 32Cob/6/2023-100, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný I. a žalovaná II. m a j ú proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Skalica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 9Cb/13/2022-47 zo dňa 9.11.2022 uložil žalovanej 2/ povinnosť dočasne sa zdržať akéhokoľvek nakladania s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXXX, okres Z., obec a katastrálne územie Z., v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Z., katastrálnym odborom, a to s bytom č. XX nachádzajúcim sa na X. poschodí, vchod XX bytového domu v Z., na ulici A. súpisné číslo XXXX, ktorý je vybudovaný na pozemkoch - parcelách registra „C“ č. XXX, č. XXX, č. XXX a č. XXX, so spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach horeuvedeného bytového domu vo veľkosti 62/2773, spoluvlastníckym podielom vo veľkosti 62/2773 na pozemku, a to parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 217 m², parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 216 m², parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 220 m², parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 218 m², a s

bytom č. XX nachádzajúcim sa na X. poschodí, vchod XX bytového domu v Z., na ulici A. súpisné číslo XXXX, ktorý je vybudovaný na pozemkoch - parcelách registra „C“ č. XXX, č. XXX, č. XXX a č. XXX v Z., spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach horeuvedeného bytového domu vo veľkosti 75/2773 a spoluvlastníckym podielom vo veľkosti 75/2773 na pozemku, a to parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 217 m², parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 216 m² parcela registra „C“ č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 220 m² parcela registra „C“, parc. č. XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 218 m², a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedenej Okresným súdom Skalica pod sp. zn. 9Cb/13/2022.

2. Súd prvej inštancie skonštatoval, že existuje dôvodná obava, že exekúcia bude ohrozená v súvislosti s prevodom vlastníckeho práva (resp. s inými dispozičnými úkonmi) k predmetným nehnuteľnostiam, keďže žalovaná 2/ po darovaní nehnuteľností nebude disponovať žiadnym iným majetkom a nebude môcť dlh žalovaného 1/ ako ručiteľka uspokojiť.

Uložením povinnosti žalovanej 2/ nenakladať s predmetnými nehnuteľnosťami sa nevytvorí nenávratný alebo v budúcnosti nenapraviteľný stav v právnych vzťahoch strán sporu a na strane žalovanej 2/ nevznikne neprimeraná ujma. O náhrade trov konania nerozhodoval, pretože neodkladné opatrenie nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí (nejde o neodkladné opatrenie, ktoré konzumuje vec samu), a teda nemožno postupovať podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2/ uznesením č. k. 32Cob/6/2023-100 zo dňa 28.2.2023, v prvom výroku návrh žalovanej 2/ na zastavenie konania zamietol. Druhým výrokom napadnuté uznesenie zmenil tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

4. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že nie je dôvodná námietka žalovanej 2/ o nedostatku právomoci súdu prvej inštancie na nariadenie neodkladného opatrenia s odkazom na rozhodcovskú doložku v čl. V Zmluvy o odbere PHM, majúci za to, že zo znenia rozhodcovskej doložky je nepochybné, že jej cieľom bolo založiť právo, nie povinnosť zmluvnej strany obrátiť sa v prípade sporu na rozhodcovský súd, teda nie je daný dôvod na zastavenie konania podľa § 6 ods. 1 CSP.

5. Odvolací súd zároveň konštatoval, že nie sú splnené podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia. Uviedol, že návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia mienil žalobca zabrániť žalovanej 2/ v scudzovaní jej majetku, pretože sa obával, že inak nebude schopný vymôcť svoju peňažnú pohľadávku. Tento svoj záver založil žalobca na tvrdení, že mu voči žalovanej 2/ vznikol nárok na zaplatenie istiny 9 038 eur na základe ručiteľského vyhlásenia, ktorým sa žalovaná 2/ zaviazala splniť záväzky žalovaného 1/ vyplývajúce zo zmluvy o odbere PHM uzavretej medzi žalobcom a žalovaným 1/. Odvolací súd však uzavrel, že pokiaľ sa mienil žalobca domáhať zaplatenia spornej sumy voči žalovanej 2/ ako ručiteľovi, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia mal hodnoverne osvedčiť, že ručiteľské vyhlásenie bolo ručiteľkou podpísané, čo táto spochybnila.

6. Odvolací súd uzavrel, že zistený skutkový stav pre vyhovieť návrhu neobstojí, čím boli naplnené odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. g) a h) CSP, v dôsledku čoho bolo odvolanie žalovanej 2/ opodstatnené, pretože neboli splnené podmienky podľa § 325 ods. 1 a § 326 ods. 1 CSP, teda nebolo možné návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť.

7. Pre úplnosť odvolací súd poznamenal, že aj keby dôvodnosť a trvanie žalobcovho nároku boli osvedčené, tak účel sledovaný neodkladným opatrením (zabezpečenie majetku s cieľom ho speňažiť a z výťažku uspokojiť peňažnú pohľadávku žalobcu) bolo nepochybne možné dosiahnuť zabezpečovacím opatrením, o ktoré však nežiadal.

8. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote žalobca dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. Žalobca v dovolaní odvolaciemu súdu vytýkal, že tento rezignoval na povinnosť chrániť veriteľa a neodkladné opatrenie zrušil. Namietal, že odvolací súd judikoval nepravosť podpisu len na základe účelových tvrdení žalovanej 2/, pričom pre ich vyvrátenie od žalobcu požadoval dokazovanie, ktoré nemôže v tomto štádiu ani vykonať, čím došlo k narušeniu rovnosti strán v konaní, keďže od strán sa vyžaduje odlišná sila dôkazu pre ich tvrdenia.

10. V závere svojho dovolania vymedzil dovolateľ 4 právne otázky:

- a) Možno považovať konanie za spravodlivé a v súlade so zásadou rovnosti strán, ak všeobecný súd žiada od jednej procesnej strany osvedčenie skutočnosti zásadne odlišný spôsobom, ako to pri tejto skutočnosti požaduje od druhej procesnej strany?
- b) Je v právomoci všeobecného súdu v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia posúdiť žalovanou tvrdené skutočnosti, na ktoré treba odborné znalosti len svojim vlastným pozorovaním?
- c) Je v súlade s právnymi predpismi požadovať formálne dokazovanie charakteristické pre konanie vo veci samej v rámci posudzovania neodkladného opatrenia iba na základe nepreukázaného tvrdenia žalovanej strany?
- d) Je v súlade s právnymi predpismi odmietnuť nariadiť neodkladné opatrenie, ak je naplnená podmienka naliehavosti len s odvolaním sa na neosvedčené popretie pohľadávky žalovaným, ktoré je navyše v rozpore s nepriamymi dôkazmi?

11. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalobcu vyjadrila tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia je nedôvodný. Uviedla, že možnosť podania dovolania voči napadnutému rozhodnutiu nie je prípustná a dovolaciemu súdu navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť, resp. ako nedôvodné zamietnuť.

12. Najvyšší súd, ako súd dovolací, podľa § 35 CSP, po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

13. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

14. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho opodstatnenosti. Pri skúmaní prípustnosti dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky bral na zreteľ, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vydané v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, pričom dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) bolo kľúčové pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

16. Dovolací súd preto v prejednávanej veci skúmal, či uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/66/2017 uverejnené

v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 76/2018, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/154/2018 a sp. zn. 8Cdo/83/2017) vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, ktoré má charakter rozhodnutia vo veci samej, je prípustné dovolanie podľa § 420 CSP.

17. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, pričom konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/154/2018).

18. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) sa zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonnodarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017).

19. O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, by išlo v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednávania, ktorá odôvodňuje zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec meritorne prejednal.

20. V predmetnej veci sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým by sa konanie vo veci samej končilo. Žalobca spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia zároveň podal na súd prvej inštancie aj návrh na vydanie platobného rozkazu, o ktorom sa koná. V uvedenom spore možno žalobcom požadovaný návrh na vydanie neodkladného opatrenia jednoznačne považovať za dočasnú úpravu pomerov medzi sporovými stranami, nakoľko žalobca sám v žalobe ako merito veci označil konanie o zaplatenie sumy 9 038 eur s príslušenstvom, teda požadované nariadenie neodkladného opatrenia je súčasťou konania vo veci samej o zaplatenie peňažnej sumy 9 038 eur s príslušenstvom.

21. Je zrejmé, že ide o situáciu, kedy sa neodkladným opatrením dočasne upravuje určitý stav bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytnutú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolaťom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

22. Zároveň dovolací súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že v danom spore bolo na základe návrhu žalobcu, uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 31Cob/35/2023-186 zo dňa 30.5.2023, nariadené zabezpečovacie oparenie, ktorým odvolací súd napadnuté zamietajúce uznesenie súdu prvej inštancie v časti zmenil tak, že zriadil záložné právo k špecifikovaným nehnuteľnostiam vo výlučnom vlastníctve žalovanej 2/.

23. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že dovolať dôvody dovolania vyvodzoval výslovne len z § 420 písm. f) CSP. Z obsahu dovolania však možno vyrozumiť aj výhrady k nesprávnemu právnomu posúdeniu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, resp. dôvodov nimi podaného odvolania. V takomto prípade je však dovolanie podané z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 ods. 1 CSP) a priori vylúčené úpravou podľa § 421 ods. 2

CSP, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu pritom predstavuje rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, čo je prípad upravený v § 357 písm. d) CSP.

24. So zreteľom na vyššie uvedené, keďže nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

25. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov v celom rozsahu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.